

Krása v malém formátu

Renata Klogner Štolbová je malířka, která si velmi váží toho, když si někdo pověsí její obraz do svého domova. Jedná se o zvláštní intimitu sdílenou s autorkou, kterou podle mého názoru musejí cítit i majitelé jejích obrazů žijící na druhé straně zeměkoule. Po rozhovoru s ní máte pocit, že musíte postupně odhazovat vše, co Vás tíží, protože ona to dělá a díky tomu mluví, myslí, vypadá a hlavně maluje tak nějak lehce a pozitivně.

Dá se říct, kde je pro Vás doma?

To je zajímavé, že jsem zrovna toto téma probírala s mými rodiči. Tatínkovi je 81 let a mamince 76 let. Jelikož jsem jedináček, tak oni nelibě nesou, že se jim vzdalují. Pro starší lidi jsou vzdálenosti trochu jiné než pro mladší generace. Takže například chalupa v severních Čechách je už pro mé rodiče problém. Oni to vidí v řádu několika set kilometrů, pro mne jsou to tři hodiny jízdy. Má generace, podle mého názoru, už místo pobytu vnímá trochu jinak, více svobodněji. V rozhovoru s rodiči jsem se právě snažila zformulovat, kde se cítím doma. Já vnímám své rodiště - jižní Čechy – ale i vzhledem k tomu, že jsem Blíženeček, trochu „volněji“. Doma jsem tam, kde jsem ráda, kde mám motivaci být. Motivace může být například životní partner, práce, krásy krajiny – prostě místo, které má pro mne místo v životě. To, kde se člověk v životě ocitne, to, jak to pánbůh nastrojí, není nikdy náhoda. Člověk se najednou ocitne někde mezi Semilami a Turnovem a to místo má pro něj najednou smysl. Také si moc nechci připustit být na nějakém místě závislá. V domku na Dobré vodě u Českých Budějovic bydlím od roku 1988. Je to dobré místo k životu a je tu hezky, ale kdyby se něco dělo a musela jsem změnit místo pobytu, rozhodně to nebudu těžce nést. Pokud budou dobré důvody změnit bydliště, tak se tomu nebudu nijak bránit.

Jak byste charakterizovala své obrazy?

Čím jsem starší, tím víc si uvědomuji, že při malování čerpám z dětství. Mé dětství se odehrávalo v jižních Čechách, v Pošumaví – Kluk, Brloh, Křemže... V pozdějším věku jsem tam měla chalupu, patnáct let jsem tam malovala. Takže při malování je pro mne největší inspirací krajina, ale nikoliv oproštěná od lidské a zvířecí přítomnosti. Řekla bych, že je pro mne ideální takový dětský pohled, takový trochu idealistický pohled na svět a propojování prvků, které pro mne v dětství hodně znamenaly. Zvířata – příroda – lidé – měsíc – voda. Obecně mám ráda pozitivnější pohled na svět. Chci lidem svými obrázky svítit.

Máte pocit, že se Vaše obrazy v průběhu let mění?

Myslím, že se vyvíjím v čase a je samozřejmé, že obrázky se vyvíjejí se mnou. Občas vidím některý ze svých obrazů a postesknou si, že už bych asi takový nenamalovala. Kopii svého vlastního obrázku udělat neumím. Každý malíř má svá témata, která opakovaně zpracovává. Pro mne jsou to lidé a zvířata, kterým se snažím dávat duchovní rozměr. Mé stálé téma jsou kočky.

O zvířatech mluvíme opakovaně. Máte sama doma nějaká zvířata?

Léta jsme měli psy i kočky. Teď je zrovna vzácné období, kdy nemáme žádné zvíře, a tak si to užíváme. Rádi je však s manželem potkáváme. Zvířata se kolem mého domu neustále objevují – ježci, ptáci – spíš teď vnímáme taková ta „svobodnější“ zvířata v přírodě.

Jeden z Vašich známých počinů je Křížová cesta na Dobré Vodě, v místě Vašeho bydliště. Máte k ní nějaký specifický vztah?

Když jsem začala Křížovou cestu v roce 1996 dělat, byla to pro mne obrovská práce obsahem i formou. Nejsem malířka velkých formátů, což souvisí i s tím, že jsem studovala knižní ilustraci, která pracuje spíše s malými formáty. Dělal jsem ještě jednu Křížovou cestu v kostele v Úsilném, což je vesnice kousek od Českých Budějovic. Tuto Křížovou cestu mám také ráda.

Křížová cesta na Dobré Vodě je teď aktuální téma, protože je potřeba ji začít opravovat. Po třinácti letech se na ní podepsal čas. Je to malba na plechu, pro kterou jsou současné klimatické podmínky náročné. Je to stará technika, které bylo lépe v 19. století.

Vedle studia Vysoké školy pedagogické a Vysoké školy uměleckoprůmyslové jste ještě mimo jiné studovala arteterapii u PhDr. Milana Kyzoura. Jedná se o léčebný postup, který využívá výtvarného projevu jako hlavního prostředku poznání. Jak se Vám, jako malířce, propojila psychoterapie a malba?

To propojení je pro mne naprosto přirozené. Já jsem pracovala pět let jako dobrovolná terapeutka v Arpidě, centru pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením v Českých Budějovicích. Při mé práci jsem viděla na vlastní oči, jak je to dobrá metoda, kolik tím děti získávají, a samozřejmě jsem tím získávala i já sama. Víím, že i v případě dospělých lidí je to úžasná metoda. Nedávno jsem dělala víkendový terapeutický kurz pro skupinu patnácti lidí. Bylo to naprosto fantastické. Lidí se tam navzájem neuvěřitelně otevřeli. Malba či kresba je prostředek k tomu, jak otevřít některé komůrky, které jsou třeba už delší dobu zablokované. Pokud znáte určité interpretační klíče, dá vám malba či kresba zprávu, s kterou je pak možné dále pracovat.

Ovlivnilo Vás samotnou studium arteterapie?

Samozřejmě. Kdo se zabývá těmito disciplínami, je většinou motivován především sám sebou. Chce se více dozvědět sám o sobě. Když jsem začala arteterapii studovat, měla jsem spoustu otázek o sobě samé, o svých vztazích a tak dále.

Co se však týká mé práce, tak mne znalost této metody nijak neovlivňuje. Myslím, že tím není ovlivněna spontaneita mého výtvarného sdělení. Když se zapojím do pracovního procesu, vše ostatní jde stranou. To až zpětně jde přemýšlet, proč jsem konkrétní obraz namalovala zrovna tak, ale nikdy to nejde plánovat dopředu.

Jak byste charakterizovala věk, ve kterém se nyní nacházíte? V jaké jste životní etapě?

Já vnímám svou současnou životní etapu jako velmi dobrou. Za prvé jsem velice šťastná, že jsem se dožila tohoto věku, který není zase tak nejnižší. V tomto věku je dobré, že má člověk stále ještě fyzický fond na to, aby si plnil své sny, realizoval to, co chtěl, a zároveň už nemusel dělat to, co nechce. Když byl člověk mladší neměl tak jisté ty mantinely. Je mi 51 let. Je to takový zralý věk.

Jak vidíte sama sebe za patnáct, dvacet let?

Samozřejmě o tom přemýšlím a myslím, že nemám žádné extra očekávání. Myslím, že ten vyšší věk Vám přinese takové zklidnění, takové zeskromnění. Už to není o velkém očekávání, které mají mladí lidé. Já mám teď naopak pocit, že čím je ten život jednodušší a skromnější, tím je hezčí. V té obyčejnosti je pěkný materiál. Já zjišťuji, že i když se mi líbí, jak mladí lidé hodně cestují, tak já budu cestovat čím dál tím méně, protože jsem šťastná i bez vzdálenosti a exotiky. Mně dělají radost i krátké výlety někde v okolí. Někdy stačí jít za barák do lesa. Mou představou za patnáct, dvacet let je dostat se k té jednoduchosti, prostotě, a také se chci zbavit všech těch pastí, které na sebe lidi vyrábějí. Jsou to pasti majetku, špatných vztahů, nevhodných zaměstnání, různých závislostí a závazků. Jsou to hrozné rance, které na sobě lidé nosí. Já si všímám toho, že čím jsem starší, tím se snažím vlastnit méně věcí. Kvalita a krása je v jednoduchosti.

Asi před pěti lety jsem byla nemocná se zády, což mne téměř upoutalo na lůžko. Když jsem po dlouhé době vstala a šourala jsem se zahradou, která začínala zrovna kvést, bylo neskutečné, jak jsem najednou vnímala krásu v tak malém prostoru. Tenkrát se mi to v hlavě nějak urovnalo a začala jsem tomu věřit.

Takže stárí pro Vás není strašákem?

Ne. Samozřejmě, že někdo starší než já mi může oponovat... „Počkej, ty sama uvidíš, že to není taková sranda...“ Víím, že každý věk má svá úskalí, své potíže. Podle mne to však patří k životu. Podle mne je blbost bojovat s věkem. Nejlépe je to přijmout takové, jaké to je. Je důležité děkovat za každý den, co tu jsme.

Čím si zpřijemňujete život? Jaké jsou vaše oblíbené každodenní činnosti?

Asi právě ty vycházky a výlety. Největší blaho je teď v létě, když tak kolem sedmé hodiny domaluji a pak jdeme s manželem ještě až třeba do půl desáté do lesa. Ujdeme několik kilometrů a něco vidíme. Vidíme třeba již po několikáté stejné místo, ale je tam jiné světlo, jiný směr větru, a vše je zase takové nové. Snažím se prožívat přítomnost a jednoduchost. To mne baví a potřebuji to. Je to pro mne zdroj vitality a tvořivosti.

Jsou dny, kdy vůbec nemalujete?

Jsou, ale pro mne je lepší malovat pravidelně. Samozřejmě, že někdy nemaluji, a jsou také témata, která se potřebují trochu usadit. Je zdravé, když například udělám výstavu či uzavřu nějaký cyklus, dát si týden či čtrnáct dní pauzu. Pak už ale začnu cítit svrbění v rukách a mám potřebu pracovat dál. U mne je malování vyloženě potřeba.

A co Váš vztah k literatuře?

V poslední době jsem zjistila, že se nechci zahlcovat beletrií. Mám takový pocit, že mne oddaluje od přítomnosti. Spíš mne zajímá duchovní literatura a dokumenty, kde jsou popsány osudy konkrétních lidí pojaté nebeletristicky. Největší rozlet mi dává asi poezie. Například poezie Jana Skácela nebo Bohuslava Reynka. Básník a grafik Bohuslav Reynek mne hodně posunul nejen svou tvorbou, ale celým svým životem. Vytvořil okolo sebe atmosféru, která je pro mne velmi inspirující.

Na co se nyní aktuálně těšíte?

Těším se, až budu sedět v ateliéru a malovat! To bude naštěstí už zítra. Těším se, že si pustím nějakou pěknou muziku a budu malovat. Mám zase potřebu něco udělat.

MgA. Renata Klogner Štolbová, akad. malířka *1958, České Budějovice

Studium:

1977-1979 Pedagogická fakulta UK, obor český jazyk-výtvarná výchova
1979-1985 VŠUP v Praze (speciální ateliér ilustrace a grafiky)

Další studium:

Arteterapie, PhDr. Milan Kyzour
Integrovaná psychoterapie, prof. F. Knobloch, pětiletý psychoterapeutický výcvik

Pracuje v oborech:

knižní ilustrace (ilustrace 20 titulů pro česká a zahraniční nakladatelství),
divadelní a loutkové tvorby,
volné malby

Vystavuje v Čechách i v zahraničí

Zastoupena v galeriích v Čechách a na Moravě

Větší realizace:

1996 14 obrazů Křížové cesty v kapličkách kolem kostela K. I. Dientzehofera v poutním místě
Dobrá Voda u Českých Budějovic
Křížová cesta v návesní kapli sv. Václava v Úsilném u Českých Budějovic

Zastoupena v českých i zahraničních soukromých sbírkách: USA, Kanada, Venezuela, JAR,
Holandsko, Německo, Japonsko

Spolu s řezbářem Tomášem Štolbou vytvářejí dřevěné malované betlémy:
největší se nachází v kostele P. Marie Bolesné na Dobré Vodě u Českých Budějovic, další jsou v
majetku soukromých sběratelů